

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki sorularımın Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanı Murat KURUM tarafından Anayasa'nın 98'inci ve İçtüzüğü'nün 96'ncı ve 99'uncu maddeleri gereğince yazılı olarak cevaplandırılmasını arz ederim.

Murat ÇEPNİ

İzmir Milletvekili

Anayasanın 63. Maddesi ve 2863 Sayılı Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kanunu, ender bulunan tarih, kültür ve tabiat varlıklarının ve değerlerinin korunmasını devletin yükümlülüğü olarak belirlemiştir. Sit alanı ilan edilerek bütüncül koruma altına alınan kültür ve tabiat değerleri; doğal sit, arkeolojik sit, kentsel sit, tarihi sit ve kentsel arkeolojik sit alanı olarak sınıflandırılmakta ve bu alanlar 3 grupta derecelendirilmektedir. 1'inci derece sit alanları evrensel değeri olan, ilginç güzelliklere sahip ve ender bulunması nedeniyle mutlaka korunması gerekli alanlardır. Dünya mirası olan bu alanların korunması insanlık açısından çok önemlidir. 2'nci derece sit alanları, doğal yapı korunarak kamu yararı için kullanıma açılacak alanlardır. 3'üncü derece sit alanları, doğal yapının korunması ve geliştirilmesi yolunda yörenin potansiyeline bağlı konut kullanımına da açılacak alanlardır. Doğal sit alanlarının tespit ve tescil yetkisi, 08-08-2011 tarihinde Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kanununda yapılan değişiklikle; Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı bünyesinde Tabiat Varlıklarını Koruma Genel Müdürlüğüne verilmiştir.

Milli park, tabiat parkı, tabiat anıtı, tabiatı koruma alanı ve sulak alanların tescil, onay ve ilanı ile tabiat varlığı, doğal sit alanı ve özel çevre koruma bölgelerinin tespit, tescil, onay, değişiklik ve ilanına dair usul ve esasların belirlenmesi amacıyla düzenlenen, Korunan Alanların Tespit, Tescil ve Onayına İlişkin Usul ve Esaslara Dair Yönetmelik'te değişikliğe gidilmiştir ve 16 Mart 2020 tarihli resmi gazetede yayınlanmıştır. Yönetmelikte doğal sit alanları; kesin korunacak hassas alanlar, nitelikli doğal koruma alanları ve sürdürülebilir koruma ve kontrollü kullanım alanları olarak üç kategoriye ayrılmıştır.

Yönetmelik değişikliği ile dereceleri düşürülerek, korunan alanların imara açılmasının, turistik entegre tesis kurulmasının, madencilik faaliyetleri yapılmasının, tarım uygulamalarının, hayvancılığın, balıkçı barınağının, kültür balıkçılığının, günübirlik kamp ve

karavan faaliyetlerinin yapılabilmesinin önü açılmıştır. Bu faaliyetler, mutlak korunması gereken bu alanların olağanüstü ekosistemlerini, florasını, faunasını, Jeolojik, jeomorfolojik özelliklerini telafisi imkansız bir şekilde tahrip etmektedir.

Korunan alanların yeniden derecelenmesi amacıyla; çevrenin, doğanın, ekosistemin, biyolojik çeşitliliğin, doğal ve kültürel kaynakların korunması ve korunan alanların artırılması amacıyla Ekolojik Temelli Bilimsel Araştırma Projesi başlatıldığı Mayıs 2019 tarihinde Çevre ve Şehircilik Bakanı tarafından açıklanmıştır. Çevre ve Şehircilik Bakanlığı'nın 2020 Yılı Sayıştay Düzenlilik Denetim Raporu'na göre; Ekolojik Temelli Bilimsel Araştırma Raporu Bakanlık tarafından hazırlanması gerekirken, hizmet alımı yöntemiyle hazırlattırılmaktadır. Oluşturulan araştırma ekiplerinde, orman mühendisi, ziraat mühendisi ve çevre mühendisi meslek gruplarından araştırmacılara yer verilmediği görülmüştür. İzmir-Manisa ve Muğla İlleri Doğal Sit Alanları Ekolojik Temelli Bilimsel Araştırma Raporlarında teknik esaslar ve sözleşme/teknik şartname hükümlerine aykırı uygulamaların olduğu da tespit edilmiştir.

2021 yılında Boğaziçi Üniversitesi ve çevresinde 422 bin metrekarelik alan nitelikli koruma alanı ve sürdürülebilir koruma ve kontrollü kullanım alanlarına çevrilmiştir. İzmir Aliaga'da 3 bin yıllık Kyme Antik Kenti'nin derecesi düşürülmüş, imar faaliyetleri onaylanmış, Kyme ve çevresinde yapılaşmaya ve liman faaliyetlerine izin verilmiştir. İzmir Dikili ilçesinde daha önce 1'inci derece doğal sit alanı olan bölgeler, 2'nci derece doğal sit alanı statüsüne düşürülerek, bölgede yapılaşmanın önü açılmıştır. Bu örneklerde olduğu gibi, bilimsel temelden yoksun ve hukuka aykırı bir şekilde yapılan bu çalışmalar sonucunda dereceleri düşürülen alanların olması kamuoyunda büyük tepki yaratmakta ve bu uygulamaların rant amacıyla yapıldığı iddialarını oluşturmaktadır.

Bu bağlamda;

- 1- Dört Mevsim Ekolojik Temelli Bilimsel Araştırma işi hangi illerde yapılmaktadır? Hangi illerde çalışmalar tamamlanmıştır?
- 2- Hangi illerde, hangi kesin korunacak hassas alanlarının statüsü değiştirilmiştir? Bunların gerekçesi nedir?
- 3- Hangi illerde nitelikli doğal koruma alanlarının statüsü değiştirilmiştir? Bunların gerekçesi nedir?
- 4- Statüleri düşürülen alanların flora, fauna ve ekolojik olarak araştırmaları bilimsel temele dayalı olarak yapılmış mıdır?

- 5- Statüleri düşürülen alanların hangilerinde imar planı çalışmaları yapılmıştır/yapılacaktır?
- 6- Statüleri düşürülen kesin korunacak hassas alanlarda yapılması planlanan enerji, maden ve inşaat projeleri mevcut mudur?
- 7- Bakanlığınız, Ekolojik Temelli Bilimsel Araştırma Raporu hakkında Sayıştay Denetim Raporu'nda belirtilen eksiklikleri ve yanlış uygulamaları düzeltmiş midir?
- 8- Bakanlığınız, Ekolojik Temelli Bilimsel Araştırma Raporu hazırlanmasında, akademisyenler ve demokratik kitle örgütleri ile işbirliği yapacak mıdır?
- 9- Kesin korunacak hassas alanları, nitelikli doğal koruma alanlarını ve sürdürülebilir koruma ve kontrollü kullanım alanlarını korumak için etkin çalışmalar yapacak mısınız?